

Likumdošanas apskats 2011. gada novembris

KORPORATĪVĀS TIESĪBAS

Normatīvo aktu projekti

[Grozījumi likumā „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”.](#)

Izskatīts 1. lasījumā: 17.11.2011.

Ar grozījumiem paredzēts atļaut biedrībām un nodibinājumiem, kuru apgrozījums no saimnieciskajiem darījumiem pārskata gadā nepārsniedz 25 000 latu un kuras kārtu grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, tiesības sagatavot tikai atsevišķas gada pārskata daļas – iepērumu un izdevumu pārskatu un ziedojumu un dāvinājumu pārskatu.

Tiesu prakse un nozares ziņas

[Satversmes tiesa ir secinājusi, ka prasība, lai maksātnespējas administratoram būtu otrā līmeņa augstākā izglītība tiesību zinātnē un jurista kvalifikācija, ir atbilstoša Satversmei. Taču likumdevēja noteiktie termiņi, kuros administratoriem, kas neatbilst minētajām prasībām, ir jāuzsāk un jāpabeidz studijas, neatbilst tiesiskās palāvbības principam.](#)

[Konkurences padome ir norādījusi, ka kaut arī pilnsabiedrības dibināšana ir viens no veidiem, kas ļauj uzņēmējiem kopīgi piedalīties publiskajā iepirkumā, tomēr pilnsabiedrības dibināšana nedrīkst būt veikta ar mērķi veikt aizliegtu informācijas apmaiņu un tirgus sadali.](#)

[Eiropas Savienības Tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā C-214/10 KHS AG v. Winfried Schulte par 2003. gada 4. novembra Direktīvas 2003/88/EK par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem 7. panta 1. punkta \(katram darba ņēmējam ir tiesības uz apmaksātu ikgadēju, vismaz četras nedēļas ilgu, atvaļinājumu\) interpretāciju. Tiesa noteica, ka attiecīgā norma paredz kārtību, kurai nav pretrunā tādas nacionālais regulējums vai prakse kā koplīgumi, ar kuriem tiek ierobežota darba ņēmēja, kurš vairākus bāzes laikposmus pēc kārtas ir bijis darba nespējīgs, tiesību uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu summēšana, nosakot 15 mēnešu pārceļšanās periodu, kuram beidzoties izbeidzas arī tiesības uz šādu atvaļinājumu.](#)

NEKUSTAMO ĪPAŠUMU JOMA

Normatīvie akti

[Teritorijas attīstības plānošanas likums](#)

Spēkā no: 01.12.2011

No 01.12.2011 stājas spēkā jauns likums, kurš aizstāj iepriekšējo Teritorijas plānošanas likumu. Saskaņā ar jauno likumu, teritorijas attīstības plāno, nacionālajā līmenī izstrādājot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Nacionālo attīstības plānu; reģionālajā līmenī – plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu; bet vietējā līmenī – vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu. Tādējādi ar jauno likumu tiek vairāk detalizēta teritorijas attīstības plānošana ne tikai valsts, bet arī vietējās pašvaldības līmenī.

Paredzēts ieviest teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu visu līmeņu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu un ar teritorijas plānošanu saistītās informācijas uzkrāšanai, apstrādei un publiskai pieejamībai. Jaunais likums paredz izstrādāt jūras plānojumus teritorijas izmantošanu teritoriālajos ūdeņos, kontinentālajā šelfā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

Svarīgi, ka turpmāk persona ir tiesīga likumā noteiktajā kārtībā iesniegt Satversmes tiesā konstitucionālo sūdzību par pašvaldības saistošo noteikumu atbilstību augstāka juridiskā spēka normām, ja pirms tam likumā minētajā kārtībā iesniegusi iesniegumu ministram. Savukārt detālplānojums turpmāk tiek izdots administratīvā akta, nevis pašvaldību saistošo noteikumu, veidā un to var pārsūdzēt administratīvajā tiesā mēneša laikā pēc tam, kad ir publicēts paziņojums par detālplānojuma apstiprināšanu.

[Grozījumi Meža likumā](#)

Spēkā no: 01.01.2012

Paredzēts, ka meža nozares atbalstam, attīstības un zinātniskās izpētes projektu finansēšanai, kā arī sabiedrības informēšanai un meža īpašnieku izglītošanai tiks veidots Meža attīstības fonds un līdz 2012.gada 31.martam Ministru kabinets noteiks fonda pārvaldīšanas kārtību.

Grozīta apliecinājumu izsniegšanas kārtība, nosakot, ka apliecinājums nebūs vajadzīgs, lai cirsti kokus, kuru diametrs nepārsniedz 12 centimetrus vai jaunaudzi līdz 20 gadu vecumam, kā arī ārkārtas situācijās, un ierīkojot un uzturot robežstīgas. No 2015.gada meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam būs pienākums izstrādāt meža apsaimniekošanas plānu, ja kopējā tā apsaimniekotā meža platība pārsniedz 10 tūkstošus hektāru. Turpmāk par īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošu mežu inventarizācija būs jāatkarot vismaz reizi 20 gados.

Likumā vairs netiek lietots termins “meža zemes transformācija”, bet ieviests jauns termins “atmežošana” - personas darbības izraisīta meža pārveidošana citā zemes lietošanas veidā, taču netiek paplašināts vai sašaurināts to darbošana apjoms, kuru īstenošanai pieļaujama atmežošana. Atmežošana turpmāk ir pieļaujama, ja persona ir izdots kompetentas institūcijas administratīvais akts, kas tai piešķir tiesības veikt minētās darbības, un persona ir kompensējusi valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus.

PATĒRĒTĀJU TIESĪBAS

Normatīvie akti

[Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EEK](#)

Spēkā no: 12.12.2011.

Direktīvas mērķis ir veicināt iekšējā tirgus sekmīgu darbību, tuvinot konkrētu dalībvalstu regulējumu attiecībā uz līgumiem, kuri noslēgti starp patērētājiem un tirgotājiem. Šo Direktīvu piemēro jebkuram līgumam, kas noslēgts starp tirgotāju un patērētāju, ar izņēmumiem, kuri ir ietverti Direktīvas 3. panta trešajā daļā.

Ar jauno regulējumu tiks aizstātas četras līdz šim spēkā esošās direktīvas patērētāju likumtiesību jomā. Ar būtiskākajām izmaiņām, kuras tiek ieviestas ar jauno Direktīvu, var iepazīties [šeit](#).

Dalībvalstis, saskaņā ar Direktīvas 28. panta noteikumiem, līdz 2013. gada 13. decembrim pieņems nacionālo regulējumu, kas vajadzīgs, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Tiesu prakse un nozares ziņas

[AT Senāts ir secinājis, ka patērētāja tiesības prasīt cenas samazinājumu vai arī atcelt līgumu, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstošā prece, nav ierobežojamas tā iemesla dēļ, ka patērētājs preces iegūst \(sākotnēji lietošanā, pēc līzings samaksas ... īpašumā\), slēdzot līzings līgumu. Līzings ņēmējam ir tiesības vērst prasījumus pret pārdevēju un atbilstošas tiesības prasīt līzings līguma izmaiņas. Papildus minētajam Senāts norādīja, ka par netaisnīgu ir atzīstams arī tāds līguma noteikums, kas paredz strīda izskatīšanu vispārējā kārtībā vai šķīrējtiesā pēc prasītāja izvēles, jo tas nenodrošina patērētājam izvēles iespējas, ja viņš ir atbildētājs..](#)

[Eiropas Savienības Tiesa spriedumā lietā C-327/10 Hypotechi banka a.s. v. Udo Mike Lindner noteica, ka saskaņā ar regulas Nr. 44/2001 16. panta 2. punktu gadījumā, kad patērētājs, kas ir ilgtermiņa hipotekārā kredīta līguma puse, atsakās no sava domicila pirms prasības celšanas pret viņu par savu līgumisko pienākumu neizpildi, dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atradās patērētāja pēdējais zināmais domicils, ir kompetentas izskatīt minēto lietu.](#)

ADMINISTRATĪVO TIESĪBU JOMA

Normatīvie akti

[Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/82/ES, ar ko veicina pārrobežu informācijas apmaiņu par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem](#)

Spēkā no: 06.11.2011.

Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt augstu aizsardzības līmeni visiem ceļu satiksmes dalībniekiem Savienībā, veicinot pārrobežu informācijas apmaiņu par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem un ar tiem saistīto sodu piezīpju, ja minētie pārkāpumi izdarīti ar transportlīdzekli, kas nav reģistrēts attiecīgajā dalībvalstī, kur ir noticis pārkāpums. Dalībvalstis nodrošina nacionālo regulējumu līdz 2013. gada 7. novembrim, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Tiesu prakse un nozares ziņas

[Satversmes tiesa ir atzinusi par neatbilstošu Satversmes 91. pantā ietvertajam vienlīdzības principam Publisko iepirkumu likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktu, saskaņā ar kuru pasūtītājs izslēdz kandidātu vai pretendentu no turpmākas dalības iepirkumu procedūrā, ja kandidāta vai pretendenta darba ņēmēju mēneša vidējie ienākumi nesasniedz apstrīdētajā normā noteiktos kritērijus. Satversmes tiesa norādīja, ka apstrīdētā tiesību norma var ierobežot tādu personu tiesības, kas izpildījušas visas nodokļu nomaksas saistības, bet reizē nenodrošina iespēju izslēgt visus tos pretendentes, kuri nemaksā nodokļus pilnā apmērā. Turklāt, tiesību ierobežošana uz neapstrīdamas prezumpcijas pamata neesot pieļaujama, ja ar to tiek pārkāpts vienlīdzības, samērīguma un pārskatāmības princips.](#)

[AT Senāts, vērtējot pašvaldības neatbilstošu noteiktu zemes izmantošanas mērķi, secinājis, ka, ja pašvaldības klūdas pēc personai ir aprēķināts mazāks nodoklis, nekā tai atbilstoši likumam būtu jāmaksā, sabiedrības interese labot šo klūdu un turpmāk saņemt nodokļa maksājumus pilnā apmērā ir lielāka nekā atsevišķas personas tiesiskā palāvbības uz attiecīgu nodokļa summu visu turpmāko laiku.](#)

NODOKĻU TIESĪBAS

Normatīvie akti

[Komisijas īstenošanas Regula \(ES\) Nr. 1189/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātu kārtību, kā īstenot atsevišķus noteikumus Padomes Direktīvā 2010/24/ES par savstarpēju palīdzību prasījumu piedzīpā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem](#)

Spēkā no: 09.12.2011.

Šī regula nosaka sīki izstrādātus noteikumus par Direktīvā 2010/24/ES (Par savstarpēju palīdzību prasījumu piedzīpā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, u.c. veida elektroniskos sūtījumu starp iestādēm piemērošanas kārtību.

Normatīvo aktu projekti

[Grozījumi likumā „Par vienotās vērtības nodokli”.](#)

Izskatīts steidzāmības kārtībā pirmajā lasījumā: 17.11.2011.

Ar grozījumiem ir iepļānots likumu papildināt ar regulējumu par “reversu” (apgrieztu) PVN piemērošanas kārtību būvniecības pakalpojumiem ar “metallūzņu” (pagrieztu) un ar tām saistītiem pakalpojumiem. Tādējādi par iekšzemē sniegtajiem būvniecības pakalpojumiem PVN aprēķinās un maksās valsts budžetā būvniecības pakalpojumu saņēmējs, savukārt par iekšzemē veiktajiem darījumiem ar metallūzņiem PVN aprēķinās un maksās valsts budžetā metallūzņu saņēmējs (pircējs) vai ar metallūzņu piegādi saistīto pakalpojumu saņēmējs.

Ir pārjoms veikt izmaiņas likuma 10. panta pirmajā daļā, papildinot to ar 9. punktu, ka darījums, kuriem piemērojama “reversā” (apgrieztā) PVN maksāšanas kārtība, apliekamai personai ir tiesības atskaīt kā priekšnodokli nodokļa summas, kas aprēķinātas par iegādātajām precēm, kas paredzētas apliekamo darījumu nodrošināšanai. Priekšnodokļa atskaītāšanas tiesības par saņemtajiem pakalpojumiem darījums, kuriem piemērojama “reversā” (apgrieztā) PVN maksāšanas kārtība, jau ir noteiktas šā likuma 10. panta pirmās daļas 3. punktā.

Vienlaicīgi grozījumi aptver izmaiņas pastāvošajā tiesiskajā regulējumā attiecībā uz personu izslēgšanu no apliekamo personu reģistra.

Tiesu prakse un nozares ziņas

[AT Senāts ir norādījis, ka tas, ka nodokļu administrācija neizmanto likumā piešķirto rīcības brīvību samazināt soda naudas apmēru situācijā, kad piemērotais soda naudas apmērs ir nesamērīgs, var būt pamats lēmuma atcelšanai daļā par piemēroto soda naudu.](#)

[AT Senāts ir secinājis, ka ārvalsts komersantam, kura filiāle Latvijā bijusi reģistrēta kā nodokļu maksātāja, pēc filiāles likvidēšanas ir tiesības saņemt nodokļa pārmaksu.](#)

STRĪDU IZŠĶIRŠANAS TIESISKAIS REGULĒJUMS

Tiesu prakse un nozares ziņas

[Vērtējot morālā kaitējuma kompensācijas apmēra piešķiršanas kritērijus, AT Senāts ir norādījis, ka cietušā pienākums darīt visu iespējamo, lai zaudējumus samazinātu, nav attiecināms uz gadījumiem, kad, lai zaudējumus novērstu, personai jārikojas pretēji tiesību normām.](#)

[Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments un Judikatūras nodaļa ir izpētījusi un vispārīnājusī tiesu praksi lietās par kopīpašuma tiesisko regulējumu Civillikumā.](#)

FINANŠU TIESĪBAS

Normatīvie akti

[Komisijas Direktīva 2011/90/ES, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK I pielikuma II daļu, nosakot papildu pieņemumu gada procentu likmes aprēķināšanai](#)

Spēkā no: 05.12.2011.

Ar šo Direktīvu tiek grozīta Direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem daļā, kas nosaka papildu pieņemumu gada procentu likmes aprēķināšanai patēriņa kredītlīgumiem. Dalībvalstis šīs Direktīvas prasības ievieš nacionālajā likumdošanā vēlākais līdz 2013. gada 31. decembrim.

[Grozījumi Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā](#)

Spēkā no: 16.11.2011

Veikto grozījumu būtība ir ieviest Eiropas Savienības finanšu uzraudzības reformas rezultātā izveidotās Eiropas Vērtspāru un tirgju iestādes, kas aizstāj Eiropas Vērtspāru regulatoru komiteju, pilnvaras. Grozījumi tuvina konkurences nosacījumu starp dalībvalstīs reģistrētajām ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām, kā arī atceļ ierobežojumus atvērtu ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību izplatīšanai, vienlaikus nodrošinot efektīvāku aizsardzību fonda ieguldītājiem.

Tiesu prakse un nozares ziņas

Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir sniegusi skaidrojums jautājumu garantētās atbildības izmakā „Latvijas Krājbankas” klientiem. Skaidrojums jautājumu garantētās formā ir pieejams [šeit](#).

